

SZÜLŐK ÉS PEDAGÓGUSOK VÉLEKEDÉSE ÓVODÁSOK SZOCIÁLISPROBLÉMA-MEGOLDÓ GONDOLKODÁSÁRÓL

Kasik László *, Havlikné Rácz Andrea **, Pozsár Éva ***

* SZTE BTK Neveléstudományi Intézet

** SZMJVÖ Óvodák Igazgatósága Gábor Áron Utcai Óvoda

*** SZMJVÖ Óvodák Igazgatósága Hajnóczy Utcai Óvoda

Kulcsszavak: szociálisprobléma-megoldás; óvodások; szülői és pedagógusi vélekedés

A gyerekek életkori sajátosságaiból adódóan a kizárólag önjellemzésén alapuló óvodai mérések kevésbé megbízhatóak. A legtöbb külföldi vizsgálat ezen életkori szakaszban elsősorban a szülők és a pedagógusok értékelését kéri. Így jártunk el az általunk végzett kutatás során is: azt vizsgáltuk, miként vélekednek óvodások szülei és pedagógusai a gyerekek szociálisprobléma-megoldó gondolkodásáról.

A kutatásban 4, 5 és 6 évesek (N=451) szülei (apa, anya) és pedagógusai (N=23) vettek részt, összesen 925 fő. Mindhárom értékelő ugyanazt a kérdőívet töltötte ki (Szociálisprobléma-megoldó Gondolkodás Kérdőív, 2013), amit erre a mérésre *Chang, D'Zurilla és Maydeu-Olivares* (2002) kérdőíve alapján dolgoztunk ki. A 30 kijelentés három faktorba csoportosul: (1) pozitív viszonyulás a problémamegoldáshoz, a problémáról és a megoldásról való kommunikálás; (2) negatív viszonyulás a problémamegoldáshoz, ellenállás, a megoldás elutasítása vagy abbahagyása; (3) negatív érzelmek kifejezése problémamegoldás közben. A kérdőív mindegyik változata mindhárom életkori almintán jól működik (Cronbach- α és KMO: 0,85 felettiek).

Az adatok alapján a szülők és a pedagógusok igen eltérően vélekednek a gyerekek problémamegoldásáról. Ellentétben külföldi kutatási adatokkal, az anyák és az apák ítélete – főként a négy- és az öt évesek körében – jelentősen különbözik, illetve az apák és a pedagógusok értékelése hasonlóbb, mint az anyáké és az óvónőké. Ez igen markánsan megnyilvánul a nem szerinti értékelésben is: míg az anyák egyik faktor esetében sem, addig a pedagógusok és az apák egyaránt különbözőképpen látják a fiúk és a lányok negatív érzelmeinek kifejezését és negatív viszonyulását, mindkettő a fiúkra jellemzőbb. A szórásértékek az anyák és az apák esetében közel azonosak mindegyik életkori almintán, azonban a pedagógusoknál a hatévesek szórásértékei jóval alacsonyabbak, mint a fiatalabb gyerekek mintáján. Ez azt jelzi, hogy a legidősebbek óvónői egymáshoz hasonlóbban látják a gyerekeket, mint a fiatalabbakkal foglalkozó kollégáik.

Kutatásunk eredményei, melyek nagymértékben egyeznek külföldi felmérések adataival, alapját képezik egy 2014 őszén induló segítő-fejlesztő programnak. A külföldi fejlesztések tapasztalatai alapján a program kidolgozása során mindenképpen szükséges figyelembe venni nemcsak a szülők és pedagógusok, hanem az anyák és az apák eltérő vélekedését is.

A kutatás a TÁMOP 4.2.4.A/2-11-1-2012-0001 azonosító számú Nemzeti Kiválóság Program – Hazai hallgatói, illetve kutatói személyi támogatást biztosító rendszer kidolgozása és működtetése országos program című kiemelt projekt keretében zajlott. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.